

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä. Tekijänoikeuksien yhteishallinnointi

Visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusyhdistys Kuvasto ry (Kuvasto) kiittää tilaisuudesta lausua eduskunnan sivistysvaliokunnalle hallituksen esityksestä laiksi tekijänoikeuden yhteishallinnoinnista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 119/2016 vp).

Kuvaston asemasta

Kuvasto on visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusjärjestö, johon kuuluu yhdeksän jäsenjärjestöä: Suomen Taiteilijaseura, Taidemaalari liitto, Suomen Kuvanveistäjäliitto, Suomen Taidegraafikot, Suomen Kuvataidejärjestöjen Liitto, Valokuvataiteilijoiden Liitto, Muu ry, Teollisuustaiteen Liitto Ornamo sekä Sarjakuvantekijät ry.

Kuvaston missiona on turvata ja edistää kuvataiteen ja taiteilijoiden tekijänoikeudellista asemaa yhteiskunnassa sekä tehdä taiteen käyttö helpoksi myöntämällä monipuolisesti lupia kuvataiteen teosten käyttäjille. Kuvasto hallinnoi lisäksi kuvataiteen jälleenmyyntikorvausta sekä tekijänoikeuslakiin perustuvia näyttelykorvauksia.

Kuvasto vaikuttaa myös tekijänoikeuksien kehittämiseen eri tavoin muun muassa Lyhdyn jäsenenä, sekä antaa yleistä tekijänoikeudellista neuvontaa. Kuvaston yhteydessä toimii Visuaalisen taiteen edistämiskeskus VISEK, joka jakaa apurahoja visuaalisen taiteen tekemiseen.

Kuvasto on pieni organisaatio, ja siksi on erityisen tärkeää että nyt esitetty laki ja sen soveltaminen ei tuo mukanaan sellaisia resursseja vaativia velvollisuuksia, jotka eivät tuo kuvataiteen oikeuden haltijoille ja markkinoille vastaavia hyötyjä.

Keskeiset huomiot

Hallituksen esityksen myönteiset lähtökohdat ovat mielestämme: se vahvistaa tekijöiden itsemääräämisoikeutta ja valinnanvapautta, on luonteeltaan vähimmäis-implementointi; pitäytyy direktiivin välttämättömissä vaatimuksissa, ei koske sopimuslisenssiä eikä hyvitysmaksua sekä hyväksyy korvausten käytön myös oikeudenhaltijoiden yhteisiin päämääriin

Muutosehdotukset

1. Oikeudenhaltijan oikeus myöntää lisenssi (7 §)

Yhteishallinnointiorganisaation tulee voida muotoilla ei-kaupallisen käytön lupien ehdot siten, että ne eivät haittaa organisaatioiden tarkoitusta eli oikeudenhaltijoiden hyväksi harjoitettavaa toimintaa.

Sellaista oletusta ei voi tehdä, että korvausta ehdotettu ja joskus sallittu teoksen käyttö olisi automaattisesti ei-kaupallista. Se, että teosta ei hyödynnetä voiton tavoittelemiseksi, ei vielä tee käyttöä tekijänoikeuksien kannalta ei-kaupalliseksi.

Yhteishallinnointiorganisaatioilla on useita lisensioinnin muotoja, jotka koskevat teosten käyttöä ansiotarkoituksessa, mutta ei kuitenkaan voiton tavoittelemiseksi. Tällaisia taloudellisestikin merkittäviä tilanteita ovat esimerkiksi eräät museokäytön muodot.

Kuvasto ehdottaa, että hallituksen esityksen perusteluista määritelmät teosten kaupallisen käytön määrittelystä poistetaan Kopiosto ry:n lausunnossa lähemmin esitetyllä tavalla.

2. Toimenpidepyynnön tekemisen edellytyksenä tulee olla, että sen tekijällä on intressi asiassa (56 §)

Ei ole perusteltua antaa valitusoikeutta kenelle tahansa. Täysin avoin valitusoikeus kuormittaa Patentti- ja rekisterihallitusta ja yhteishallinto-organisaatiota. Valitusoikeus tulisi rajoittaa henkilöihin tai yhteisöihin, jotka ovat yhteishallinto-organisaation jäseniä, ovat antaneet yhteishallinto-organisaatiolle valtuuden, ovat sopimussuhteessa yhteishallinto-organisaatioon tai joiden oikeuksia toiminta tai laiminlyönti loukkaa.

3. Toimien kohtuullisuuden arviointia koskeva säännös tulee poistaa (65 §)

Ehdotamme että säännös poistetaan. Hallituksen esitys laajentaa toimien kohtuullisuuden arvioinnin koskemaan kaikkia sopimussuhteita. Vaatimus on avoin. Säännöksen nojalla voi esittää minkä tahansa väitteen kohtuuttomuudesta, ja aiheuttaa sellaisenaan oikeudellista epävarmuutta.

Säännös on avoimuuden lisäksi tarpeeton. Oikeudenhaltijan tekemän sopimuksen sovittelusta on säädetty tekijänoikeuslain 29 §:ssä ja tekijänoikeuksia koskevien sopimusten sovittelua koskee oikeustoimilain 36 §. Kilpailuoikeus soveltuu toiminnan kohtuullisuuden arviointiin markkinoilla. Säännös ei myöskään ole direktiivin edellyttämä.

4. Siirtymäajat lain vaatimusten toteuttamiseksi on laskettava lain voimaantulosta (69 §)

Siirtymäajat lain vaatimusten toteuttamiseksi on laskettava lain voimaantulosta. Järjestöt joutuvat uudistamaan sopimukset ja valtuutukset, tiedottamaan oikeuden haltijoita ja laatimaan raportteja. Toimenpiteisiin tarvitaan kohtuullinen aika - sen jälkeen kun laki on tullut voimaan.

Kuvasto on Kopiosto ry:n jäsenjärjestö. Viittaamme lisäksi Kopioston lausuntoon.

Helsingissä syyskuun 27. päivänä 2016

A blue ink signature of Jaakko Rustanius, written in a cursive style.

Jaakko Rustanius
Hallituksen puheenjohtaja

A blue ink signature of Tommi Nilsson, written in a cursive style.

Tommi Nilsson
Toiminnanjohtaja